

Valiokuntaneuvos Marja Lahtinen
SiV@eduskunta.fi

Viite: Asiantuntijapyyntö 21.5.2021 VNS 1/2021 vp Valtioneuvoston koulutuspoliittinen selonteko

Pohjois-Karjalan ELY-keskus lausuu kirjallisesti seuraavaa selontekoon

2. Tavoitetila – koulutus ja tutkimus kohti 2040-lukua

Kappaleessa on kohtalaisesti huomioitu ilmiöön vahvasti liittyvät tuoreet uudistukset kuten työllisyyden kuntakokeilut ja jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskustoiminta. Tulisiko jatkokappaleissa konkreettisemmin kuvata myös jo niihin tarvittavia toimenpiteitä? Kuntien hartioille tulee jatkossa koulutuksen järjestämisen lisäksi työllisyyden edistämistoimet, jotka ovat erittäin monitahoisia mm. ammatillisen oppimisen osalta. Visioita luodessa tulisi määrätietoisemmin tuoda esiin aikuisten, jo työelämässä olevien tai sinne pyrkivien oppimisen tärkeys ja opintojen nivominen työelämän tarpeisiin.

Työhallinnon näkökulmasta huomio kiinnittyy erityisesti siihen, että koulutusjärjestelmän kuvauksissa ei mitenkään näy työvoimakoulutuksen ja -palveluiden asema kokonaisuudessa. Työvoimakoulutuksena on erityisesti kehitetty työelämää lähellä olevia palveluita ja työnantajien sekä työnhakijoiden tarpeisiin vastaavia koulutuksia (rekry-, täsmä-, FEC-koulutukset jne.).

3.2. Toinen aste

Tekstissä on hyvin huomioitu iso haaste itseohjautuvuuden lisäämisestä sekä lisääntyvä tarve ohjaukseen, tukeen ja oppilashuoltoon työelämäsiirtyminen sujuvoittamiseksi. Etenkin opintojen keskeyttämisen vähentämiseksi tuen tarve on suuri, koska sillä voidaan lyhentää pitkittyneistä odotusaikoja oppijan työelämäpoluilla. Tuen on oltava myös riittävän pitkäkestoista ajallisesti.

Sen sijaan kaikenikäiset, erikieliset ja erilaiset oppijat tulee ottaa tekstissä paremmin huomioon jatkuvan oppimisen periaatteen mukaisesti. Näin saadaan iso oppija- ja työvoimapotentiaali passiivista aktiivitoimintaan. Täydentävää kuvausta odotamme myös siitä, miten työuran eri vaiheissa tapahtuva osaamisen uudistaminen tapahtuu.

Tekstissä työelämäyhteyksien korostaminen ei näy kovinkaan vahvasti eikä se, miten turvataan työpaikoilla tapahtuva oppiminen ja työnantajien tarvitsema tuki kyseisessä toiminnassa. Työelämältä saamiemme palautteiden perusteella opetuksen järjestäjiltä odotetaan lisäpanostuksia

- opintojen henkilökohtaistamiseen ja oppijan omista lähtökohdista koottujen opintojen rakentamista;
- työelämässä tarvittavan osaamisen ja riittävien työelämävalmiuksien vahvistamista;
- työuran aikaisen oppimisen järjestämiseen työelämän;
- oppijälähtöisyyteen organisaatiolähtöisyyden sijaan
- varmistaa uuden teknologian hyödyntämistä tukevien oppimisympäristöjen oppijälähtöisyys

3.3. Korkeakoulu

Työelämänyhteyksien ja työelämävastaavuuden toimenpiteet on kuvattu tekstissä ohuesti, vaikka toisaalta on kirjattu *"on entistä tärkeämpää nostaa osaamistasoa ja synnyttää mahdollisimman paljon korkean osaamisen ja tuottavuuden työpaikkoja"*.

Työelämältä saamiemme palautteiden mukaan odotukset korkeampaan tuottavuuteen ovat mm:

- kannustaa työnantajia lisäämään korkean osaamisen ja tuottavuuden työpaikkoja kehittämällä **sisäistä kouluttautumista pitkäjänteisesti**
- kannustaa työnantajia lisäämään osaamisperustaista maahanmuuttoa
- edistää osaamisen uudistumista kehittämällä työttömyysturvajärjestelmää siten, että työttömillä on nykyistä paremmat mahdollisuudet opiskella työttömyysetuutta menettämättä (ml. yläpitokorvaus, opiskeluajan huomioiminen eläkeoikeuteen jne.)
- lisätä muuntokoulutusmahdollisuuksia työvoimapula-aloille.
-

3.4. Tiede ja tutkittu tieto

Tutkimus ja kehitysinvestoinnit on tekstissä huomioitu hyvin mutta epäselväksi jää onko riittävästi valmiutta ja osaamispääomaa panostaa siihen myös tarvittavia resursseja. Työnantajien merkitys uusiutumisen keskeinen ja tunnistettu mutta sen kuvaaminen jää myös tässä osissa ohueksi.

3.6. Jatkuva oppiminen

Tekstissä on painotettu oppimisjärjestelmien rakenteita ja opiskelijan näkökulmaa. Tärkeänä näemme kehittää edelleen työttömyysetuudella opiskelua, ohjauspalvelujen suuntaamista aikuisväestölle sekä siihen liittyvän elinikäisen ohjauksen verkoston hyödyntämistä. Vähemmälle huomiolle on jätetty oppimisen uudistumisen tarpeet työelämässä ja työnantajan kiinnostus tukea työntekijöidensä osaamisen päivittämistä myös työajalla.

Jatkuvaan oppimiseen liittyen Pohjois-Karjalan verkostotoimijat ovat nostaneet esille mm. seuraavia kehittämiskohteita:

- koulutuksenjärjestäjien yhteistyön vahvistaminen työelämätarpeiden kartoittamisessa ja palveluratkaisujen kehittämisessä esimerkiksi työssä oppimisen tukemiseen, työpaikkaohjaajatoimintaan, osaamisen ja sen tarpeiden tunnistamiseen, uudenlaisten räätälöityvien koulutus- tuotteiden kehittämiseen oppilaitosyhteistyössä;
- työikäisen väestönosan vähetessä suurimassa osassa maata on pidettävä huolta siitä, että mahdollisimman monen osaaminen vastaa niitä tarpeita, mitä kullakin alueella ja sen työmarkkinoilla on. Perusdigitaidot, yleiset työelämätaidot, oppimisvalmiudet (tämä on noussut esille, kun poikkeusvuonna on ollut laajasti tarjolla ilmaista koulutusta työttömille), substanssiosaamisen kehittäminen; näihin ja niihin liittyen myös ohjaus- ja tukipalveluihin tulisi löytää resursseja. Tähän kytkeytyy myös hakeva toiminta etenkin koulutuksessa aliedustettujen laajassa joukossa.

3.7. Opetus ja ohjaushenkilöstö

Teksti selonteossa painottuu opetushenkilöstöön ja oppilaitosrakenteisiin ja ohjaus- ja tukihenkilöstön roolia on huomioitu niukasti. On syytä huomioida, että ohjauksellista osaamista ja sitä osaavaa henkilöstöä toimii aktiivisesti muuallakin kuin oppilaitoksissa ja sitä tulisi lisätä myös työnantajien henkilöstöresursseissa.

3.11. Maahanmuuttotustaisten oppiminen ja oppimispolut

Tekstissä on huomioitu maahanmuuttajien oppimisen tarpeet perusasteella ja toisella asteella sekä niiden merkitys maahanmuuttajien kotouttamisessa. Näemme kuitenkin jatkuvan oppimisen periaatteiden mukaisena huomioida kaikenikäiset, kaikenkieliset ja erilaiset oppijat potentiaalisina oppijoina ei vain oppilaitoksissa vaan myös työpaikoilla.

Yksikön päällikkö

Ulla Mauranen

<Esittelijän nimike>

<Nimi>

Liitteet

Kirjoita tähän

Jakelu

Kirjoita tähän

Tiedoksi

Kirjoita tähän